

KLUB FAIR PLAY SOV

PREDESDNÍČKA:

Janka STAŠOVÁ (bývalá hádzanárska reprezentantka ČSSR, olympionička a medailistka z MS)

ČLENOVIA VÝBORU:

Peter BUČEK (rozhlasový športový komentátor)

Dana HELLEBRANDTOVÁ (zástupkyňa Slovenskej asociácie športu na školách)

Anton JAVORKA (predseda občianskeho združenia Kalokagatia)

Katarína RÁCZOVÁ (národná ambasadorka pre šport, toleranciu a fair play, členka výkonného výboru EFPM a bývalá čs. reprezentantka v šerme, medailistka z MS)

Ladislav ŠESTÁK (hádzanársky funkcionár a bývalý popredný tréner)

Anton URBAN (bývalý futbalový reprezentant ČSSR, strieborný olympijský medailista)

TAJOMNÍČKA:

Ivana MOTOLÍKOVÁ (SOV)

Klub fair play SOV (KFP SOV) vznikol v roku 1993, krátko po vzniku SOV. Nadviazal na činnosť bývalého federálneho Klubu fair play ČSOV, v ktorom zo Slovenska dovtedy pôsobili Katarína Ráczová, Ľubomír Dobrík a Ľubomír Souček, aj na ich činnosť v rámci komisie fair play Olympijskej spoločnosti Slovenska. Predsedníčkou Klubu fair play SOV sa v roku 1993 stala trojnásobná olympionička a vicemajsterka sveta v šerme Katarína Ráczová, ktorá dlhší čas zastupovala klub vo valnom zhromaždení SOV.

O ČINNOSTI KLUBU FAIR PLAY SOV

KFP SOV sa od začiatku snažil zbierať informácie o príkladných činoch v duchu fair play a v spolupráci so športovými subjektmi a s médiami aj vyhľadávať vhodné osobnosti na ocenenie za celoživotné vystupovanie v duchu fair play, alebo za propagáciu príkladných činov a celoživotného presadzovania športovej etiky a výchovy prostredníctvom športu. Laureáti si na každoročných slávnostiach v rôznych miestach Slovenska (organizačne tieto slávnosti zabezpečovali regionálne olympijské kluby) preberali ocenenia v uvedených troch oblastiach. Najvyššie ocenenie v každej kategórii v minulosti nieslo názov Cena fair play predsedu SOV, resp. Cena fair play SOV. Od roku 2005 sa jeho názov zmenil na Cenu Radovana Kaufmana a jej odovzdávanie je spojené s odovzdaním všetkých výročných ocenení SOV. Klub udeľuje aj čestné diplomy a blahoprajné listy, ktoré sa odovzdávajú pri iných príležitostiach.

Klub fair play SOV posielala návrhy na ocenenie Medzinárodnému výboru fair play UNESCO (CIFP), aj Európskemu hnutiu fair play (EFPM), ktorého členom sa KFP SOV stal v roku 1995 na valnom zhromaždení v Istanbule. CIFP, ktorý v časoch existencie Česko-Slovenska oceňoval slovenských laureátov len výnimočne, od roku 1993 veľakrát akceptoval návrh KFP SOV a diplomami či blahoprajnými listami ocenil viac než desať Slovákov. V roku 2003 CIFP udelil prvý raz Slovákovi aj najvyššie ocenenie za celoživotné vystupovanie v duchu fair play – Cenu Jeana Borotru. Získala ju podpredsedníčka SOV pre rozvoj olympizmu a bývalá popredná atlétka, dvojnásobná olympionička Mária Mračňová. V roku 2006 ocenilo slovenských laureátov najvyšším vyznamenaním – Cenou EFPM – aj Európske hnutie fair play. Cenu EFPM získali za príkladný čin – záchranu života poľského horolezca Artura Hajzera - horolezci Martin Gablák a Rudolf Bošjak.

Klub fair play SOV rozvinul aj ďalšie početné aktivity. Jeho logom je už takmer pätnásť rokov päť usmievajúcich sa slniečok, ktoré prenikli hojne aj do slovenských škôl. Jednak na početných akciách a na národných aj medzinárodných športových podujatiach pre mládež, v ktorých sa angažovala predovšetkým Katarína Ráčzová (v rokoch 1993 – 2001 predsedníčka KFP SOV, v súčasnosti národná ambasadorka pre šport, toleranciu a fair play a členka výkonného výboru EFPM) a jednak prostredníctvom učebných pomôcok. Žiaci mohli využívať napríklad rozvrhy hodín, pravítka, šiltovky alebo tričká s logom KFP SOV. V roku 2000 sa informácie o hnutí fair play a o význame fair play dokonca stali súčasťou školských zošitov nových generácie. Do distribúcie išlo približne 40 000 žiackych knížiek a milión zošitov s logom KFP SOV. Klub organizoval pre mládež aj výtvarno – umelecké a literárne súťaže v štyroch jazykoch na tému „Fair play v športe a v mojom živote“. Pravidelne na konci roka klub robil vianočnú zbierku hračiek, odevov a kníh pre deti z detských domovov.

Symbol KFP SOV bol aj súčasťou oblečenia viacerých mládežníckych reprezentačných tímov – napríklad na juniorských a kadetských ME v stolnom tenise 1998 v Bratislave, na medzinárodnej olympiáde detí a mládeže Kalokagatia v Trnave, či na Európskych olympijských dňoch mládeže (EYOD) 1999 v Poprade-Tatrách. Pod vplyvom a patronátom KFP SOV začala Slovenská asociácia športu na školách už pred niekoľkými rokmi udeľovať Školskú cenu fair play.

Na valné zhromaždenia a konferencie, resp. sympóziá EFPM pripravil KFP SOV pravidelne krátke videofilmy s prezentáciou činnosti klubu a súvisiacich aktivít. Napríklad v Paríži v roku 1999 vo videofilme vyrobenom Slovenskou televíziou žiaci – víťazi literárnej súťaže, vypisanej KFP SOV, hovorili v štyroch jazykoch o tom, čo chápú pod pojmom fair play. Počas sympózia bola pripravená výstava propagačných materiálov jednotlivých krajín. Usmievajúce sa slniečka, či už na skladačkách, pravítkach alebo na tričkách a šáloch, mali jednoznačný úspech.

Bohatú činnosť KFP SOV ocenilo Európske hnutie fair play tým, že v roku 1999 na slávnosti odovzdávania Cien fair play SOV v Trnave generálny sekretár EFPM Manfred Lämmer odovzdal KFP SOV ako vôbec prvému národnému klubu fair play v Európe **Čestné uznanie EFPM.**

Vyvrcholením prvého obdobia pôsobenia Klubu fair play SOV bolo usporiadanie 7. kongresu Európskeho hnutia fair play a Európskej konferencie fair play 13. – 16. septembra 2001 v Bratislave. Toto podujatie, na ktorom sa zúčastnili traja členovia MOV, viacero olympijských víťazov, majstrov sveta a ďalších špičkových bývalých aj súčasných športovcov, patrilo k najvýznamnejším akciám SOV počas celej existencie Slovenského olympijského výboru. Ústrednou témou konferencie bol „Mýtus športových hviezd a ich pozitívny (negatívny) vplyv na mládež“.

Na spoločnej fotografii z Európskej konferencie fair play 2001 v Bratislave sú viacerí bývalí vynikajúci slovenskí a predovšetkým zahraniční športovci, na čele s tromi olympijskými víťazmi a s ďalšími piatimi medailistami z OH.

Po tomto významnom podujatí kolégium KFP SOV začiatkom roku 2002 kolektívne odstúpilo. V apríli 2002 bolo vybrané nové kolégium klubu na čele s bývalým popredným horolezcom Ivanom Fialom. Nové vedenie začalo postupne nadväzovať na prácu predošlého kolégia a vnášať niektoré nové prvky do činnosti klubu. Výkonný výbor SOV schválil Štatút Klubu fair play SOV, na základe ktorého vedenie klubu pripravilo I. konferenciu KFP SOV. Uskutočnila sa 25. januára 2003 a zvolila kolégium klubu na ďalšie obdobie. Na rozdiel od minulosti sa členmi kolégia mohli stať len dovtedajší laureáti slovenského, česko-slovenského, alebo medzinárodného ocenenia fair play.

Novinkou v práci klubu sa stala snaha o rozšírenie spolupráce so slovenskými športovými zväzmi. Kolégium klubu vyzvalo jednotlivé zväzy, aby si vypracovali vlastné kritériá a pravidlá na oceňovanie príkladných činov a celkového vystupovania v duchu fair play a vybrali v príslušnom zväze zodpovedného funkcionára, ktorý by sa staral propagáciu myšlienok fair play a príkladných skutkov na športoviskách. Zámerom bolo podnietiť vo zväzoch vlastnú činnosť v tejto oblasti a na základe podobnej spolupráce, akú KFP SOV už dávnejšie rozvinul so Slovenským futbalovým zväzom, oceňovať najvýznamnejšie činy i osobnosti jednotlivých zväzov aj Klubom fair play SOV. KFP SOV športovým zväzom poskytol aktuálny zoznam svojich členov, ktorými sú nositelia cien medzinárodného výboru fair play UNESCO (CIFP), Európskeho hnutia fair play (EFPM), Československého klubu fair play a Klubu fair play SOV. Klub zväzom odporučil, aby vo svojej pôsobnosti rozhodli o možnostiach trvalého ocenenia prínosu týchto osobností, napríklad prizývaním na významné podujatia zväzu, umožnením bezplatného vstupu na športové podujatia organizované zväzom, alebo aj inými spôsobmi - podľa zváženia a možností príslušného zväzu.

Pri novom rozbehu činnosti KFP intenzívne pomáhala bývalá predsedníčka klubu Katarína Ráczová, ktorá pôsobí už viac rokov ako členka výkonného výboru EFPM a národná ambasadorka pre šport, toleranciu a fair play. KFP SOV nadviazal na predošlú prácu aj ďalšími aktivitami. Na letný EYOF 2003 v Paríži kolégium klubu pripravilo a zaslalo do dejiska všetky propagačné materiály a dalo vyrobiť krátky film o svojej činnosti, ktorý naša výprava priniesla do Paríža. Členovia výpravy SR na EYOF mali na svojich tričkách logo klubu a nápis fair play. KFP SOV sa propagoval aj na juniorských a mládežníckych športových podujatiach na Slovensku. Vedenie klubu do plánov činnosti zaradilo aj zapojenie pedagogických fakúlt a FTVŠ UK s návrhom vypísať pre budúcich učiteľov, trénerov a vychovávateľov budúcich olympionikov námety a témy na diplomové práce, týkajúce sa fair play.

V roku 2005 nastala na čele KFP SOV zmena. Funkcie predsedu sa vzdal Ivan Fiala a novou predsedníčkou sa stala bývalá popredná hádzanárka, olympionička Janka Stašová. V septembri 2006 výkonný výbor SOV schválil nový Štatút Klubu fair play SOV. Najvyšším orgánom klubu sa podľa štatútu stal aktív členov Klubu fair play Slovenského olympijského výboru, ktorý sa zvoláva podľa potreby, minimálne raz za štyri roky za účasti členov KFP SOV. Aktív sa vyjadruje sa k činnosti za uplynulé obdobie, k zámerom a hlavným úlohám na nasledujúce obdobie a k personálnym otázkam KFP SOV. Výkonným orgánom klubu je výbor KFP SOV, ktorý riadi činnosť klubu a rozhoduje o všetkých záležitostiach klubu, okrem tých, ktoré sú vo výlučnej pôsobnosti aktívu členov KFP SOV. Výbor volí zo svojich radov predsedu, ktorého menuje výkonný výbor SOV. Klub je organizačnou zložkou SOV bez právnej subjektivity a nemá svojho zástupcu vo valnom zhromaždení SOV.

V poslednom období bolo najvýznamnejšou aktivitou KFP SOV usporiadanie seminára "Športuj, hraj a povzbudzuj čestne" v októbri 2008 v Dome športu v Bratislave. Zhruba päťdesiat účastníkov seminára diskutovalo o troch tematických okruhoch - „Fair play, šport a výchova“, „Fair play a obecenstvo, športová rivalita a fanúšikovia“ a „Etické problémy dopingu“. Zo seminára boli spracované závery, ktoré sú uvedené v podsekcii Dokumenty FP. Klub sa podieľa aj na organizácii

mládežníckych futbalových turnajoch s protirasistickým zameraním a v roku 2007 prispel k realizácii pilotného projektu integrácie sluchovo postihnutých detí s názvom **Nič** nie je nemožné. Klub sa angažuje aj pri príprave podujatí ďalších zložiek SOV a subjektov, pôsobiacich v oblasti rozvíja olympizmu.

OCENENIA FAIR PLAY NA ŠPORTOVÝCH PODUJATIACH MLÁDEŽE

Klub fair play Slovenského olympijského výboru v spolupráci so športovými zväzmi organizuje súťaže fair play v rámci významných medzinárodných podujatí na území Slovenskej republiky. Našťastie, čoraz viac národných športových federácií si uvedomuje, že úlohou športu je aj vychovávať a nielen dosahovať víťazstvá, lámať rekordy a získavať medaily. V tomto duchu FPF SOV vyhlásil Cenu fair play na nasledujúcich významných podujatiach:

- Na šermiarskom Coupe de Samaria kadetov v Šamoríne v roku 2006 získali ocenenie dvaja šermiari zo zahraničia – Marcus Howard z USA a Hiraiši Noriková z Japonska za príkladný čin – opravu chybného rozhodnutia jury.
- V roku 2008 na medzinárodných majstrovstvách juniorov Slovenska v stolnom tenise GRAND PRIX SLOVAKIA s účasťou 100 mladých hráčov z 12 krajín Európy získal ocenenie Christoph Schmidl z Nemecka za priznanie spornej loptičky vo svoj neprospech.
- Na majstrovstvách sveta v hádzanej žien do 18 rokov, ktorých hosťiteľom bolo v júli 2008 Slovensko, Cenu fair play získalo družstvo Japonska, ktoré nazbieralo počas turnaja najmenej trestných minút.

Pod patronátom Európskeho hnutia fair play (EFPM) boli v uplynulom období ocenení viacerí športovci a kolektívy za príkladné vystupovanie počas významných európskych športových podujatí na území Slovenska:

- Na majstrovstvách Európy žien do 17 rokov v roku 2007 v Bratislave ocenenie EFPM získalo víťazné družstvo ME, hádzanárskeho Francúzska, ktoré tak dokázali, že sa dá súťažiť úspešne a pritom čestne.
- Na jubilejných 50. majstrovstvách Európy juniorov v stolnom tenise v Bratislave v roku 2007, na ktorých sa zúčastnilo viac ako 600 mladých reprezentantov, boli za vzorné vystupovanie ocenení Mikkel Hindersson z Dánska a slovenský reprezentant Jakub Figeľ.
- Na majstrovstvách Európy junioriek v basketbale v Nitre v júli 2008 získalo cenu EFPM družstvo Švedska ako najslušnejší tím ME.

Európske hnutie fair play sa tradične zúčastňuje na športovom festivale detí a mládeže Kalokagatia v Trnave, venovanom oslave olympijských myšlienok. Aj tam boli už dvakrát udelené ocenenia EFPM:

- V roku 2006 ocenenie EFPM získali basketbalistky z nemeckého Cottbusu za čestný prístup počas podujatia.
- V roku 2008 organizátori plakétou EFPM ocenili kolektív volejbalistiek zo ZŠ Poltár.

LUBOMÍR SOUČEK

Slovenskí nositelia ocenení Medzinárodného výboru fair play UNESCO (CIFP)

CENA JEANA BOROTRU za celoživotné vystupovanie v duchu fair play
2002 MÁRIA MRAČNOVÁ (atlétka, pedagogička a funkcionárka)

ČESTNÉ DIPLOMY CIFP

1978 ONDREJ ZELENANSKÝ (atlét) – za príkladný čin
1982 VINCENT DUBEŇ, IVAN FIALA, JURAJ WEINZILLER (horolezci) – za príkladný čin
1992 KATARÍNA RÁCZOVÁ (šermiarka a funkcionárka) – za celoživotné pôsobenie
1993 ZUZANA POLIAČKOVÁ (stolná tenistka) – za príkladný čin
1993 JOZEF VENGLOŠ (futbalista, tréner a pedagóg) – za celoživotné pôsobenie
1994 VĚRA ČAMBOROVÁ (plavecká trénerka) – za celoživotné pôsobenie
1997 MICHAL KUNIC (triatlonista) – za príkladný čin
1998 ALEXANDER INCZÉDI (džudista) – za príkladný čin
2000 MICHAL KRIŠŠÁK (horolezec) – za príkladný čin

ĎAKOVNÉ LISTY CIFP

1991 JÁN ZACHARA (boxer a tréner) – za celoživotné pôsobenie
1992 MILOSLAV MEČÍŘ (tenista) - za celoživotné pôsobenie
1995 JÁN POPLUHÁR (futbalista) - za celoživotné pôsobenie

Nositelia ocenení Európskeho hnutia fair play (EFPM)

CENA EFPM

2006 MARTIN GABLÍK, RUDOLF BOŠJAK (horolezci) – za príkladný čin

ČESTNÉ UZNANIE EFPM

1999 KLUB FAIR PLAY SOV (KFP SOV bol v máji 1999 vyznamenaný za výnimočné a príkladné aktivity v tomto hnutí ako vôbec prvý klub fair play z národných olympijských výborov v Európe)

ČESTNÝ DIPLOM + PLAKETA EFPM

2005 OSEMROČNÉ GYMNÁZIUM TRENČÍN – DRUŽSTVO VOLEJBALISTIEK
2007 JAROSLAV KATRINIÁK (motorista)
2008 JÁN BEŇA (atlét)

Slovenská ambasadorka pre šport, toleranciu a fair play a členka výkonného výboru EFPM Katarína Ráčzová odovzdala na vyhlasovaní Športovca roka 2006 Cenu Európskeho hnutia fair play za príkladný čin – záchranu života – slovenským horolezcom Martinovi Gablíkovi (vpravo) a Rudolfovi Bošnjakovi.

Slovenskí laureáti s najvyšším ocenením Klubom fair play Československého olympijského výboru

CENA FAIR PLAY

1978 ONDREJ ZELEŇANSKÝ (atlét) – za príkladný čin

1990 RENÁTA KASALOVÁ (stolná tenistka) – za príkladný čin

1990 RÓBERT RÓZIM (telovýchovný pedagóg, atletický tréner a funkcionár) – za celoživotné pôsobenie

1991 JÁN ZACHARA (boxer a tréner) – za celoživotné pôsobenie

1991 JOZEF LOHYŇA (zápasník) – za celoživotné pôsobenie

1992 MILOSLAV MEČÍŘ (tenista) – za celoživotné pôsobenie

1992 KATARÍNA RÁCZOVÁ (šermiarka a funkcionárka) – za celoživotné pôsobenie

Laureáti najvyšších ocenení fair play Slovenského olympijského výboru

(Cena fair play predsedu SOV, neskôr Cena fair play SOV, od roku 2005 Cena Radovana Kaufmana)

- 1993 ZUZANA POLIAČKOVÁ (stolná tenistka) – za príkladný čin
1993 JOZEF VENGLOŠ (futbalista, tréner a pedagóg) – za celoživotné pôsobenie
1994 ZDENĚK ŠÍBR (cyklistický tréner) – za príkladný čin
1994 JÁN HASPRA (futbalista) – za príkladný čin
1994 VĚRA ČAMBOROVÁ (plavecká trénerka) – za celoživotné pôsobenie
1995 BOHUSLAV ĎURČÁK a JOZEF VONŠÁK (futbalisti) – za príkladný čin
1995 JÁN POPLUHÁR (futbalista) – za celoživotné pôsobenie
1995 ONDREJ CIBÁK (vodný slalomár a funkcionár) – za celoživotné pôsobenie
1995 JAN MATOCHA (rýchlostný kanoista a tréner) – za celoživotné pôsobenie
1996 MICHAL KUNIC (triatlonista) – za príkladný čin
1996 MARTIN GREGOR (hádzanár a tréner) – za celoživotné pôsobenie
1997 LADISLAV BÉREŠ a MILAN TABAK (futbalisti) – za príkladný čin
1997 ALEXANDER INCZÉDI (džudista) – za príkladný čin
1997 VOJTECH KOCSIS (masér) – za príkladný čin
1997 RADOSLAV PRÍDALA (cyklista) – za príkladný čin
1997 MIROSLAV SCHNEIDER (futbalový rozhodca) – za príkladný čin
1997 PAVOL SAFKO (pedagóg, tréner a funkcionár) – za celoživotné pôsobenie
1998 VLADIMÍR MARTAUS (futbalový tréner) – za príkladný čin
1998 LADISLAV KAČÁNI (futbalista, pedagóg a tréner) – za celoživotné pôsobenie
1999 MICHAL KRIŠŠÁK (horolezec) – za príkladný čin
1999 IVAN HORVÁT (futbalista) – za príkladný čin
1999 MIROSLAV ONDRUŠÍK (futbalista) – za príkladný čin
1999 TITUS BUBERNÍK (futbalista a tréner) – za celoživotné pôsobenie
2000 PAVOL DEMITRA (hokejista) – za príkladný čin
2000 ELEG JAKUBIČKA (futbalista) – za príkladný čin
2000 MICHAL PŠENKO (lyžiar) – za príkladný čin
2000 HILDA MÚDRA (krasokorčuľiarska trénerka) – za celoživotné pôsobenie
2001 RÓBERT ŠVEHLA (hokejista) – za príkladný čin
2001 GABRIEL ZELENAY (rozhlasový reportér, funkcionár) – za propagáciu fair play
2003 IVAN BUBELÍNY (atletický funkcionár) – za celoživotné pôsobenie
2003 PETER BUČEK (rozhlasový reportér) – za propagáciu fair play
2004 MARCEL PAVLÍK (futbalista) – za príkladný čin
2004 ŠTEFAN DAŇO (atletický funkcionár) – za celoživotné pôsobenie
2004 DUŠAN ČIKEL (atlet a funkcionár) – za celoživotné pôsobenie
2005 MARTIN GABLÍK a RUDOLF BOŠJAK (horolezci) – za príkladný čin
2005 KATARÍNA BRANDOBUROVÁ (atletka a funkcionárka) – za celoživotné pôsobenie (in memoriam)
2005 STANISLAV SEMAN (futbalista) – za celoživotné pôsobenie
2006 TOMÁŠ PITONÁK (hráč curlingu) – za príkladný čin
2006 MAREK UJLAKY (futbalista) – za príkladný čin
2006 JÁN ČAPKOVIČ (futbalista, tréner a funkcionár) – za celoživotné pôsobenie
2007 JAROSLAV KATRŇÁK (motorista) – za príkladný čin
2007 FLORIÁN LEITMAN (funkcionár, tréner a rozhodca) - za celoživotné pôsobenie
2008 BOHUMIL GOLIAN (volejbalista, tréner a funkcionár) - za celoživotné pôsobenie

